

GRUPUL DE LUCRU CIDOC/ICOM PENTRU SITURI ARHEOLOGICE

Grupul de lucru CIDOC/ICOM pentru situri arheologice s-a întilnit pentru prima dată pe 22 septembrie 1992 la Quebec City (Quebec, Canada), cu ocazia Conferinței anuale a CIDOC și a Triennalei ICOM.

Grupul s-a născut ca urmare a preocupării tot mai susținute din diverse țări de a corela evidența patrimoniului mobil, aflat cu precădere în colecții muzeale, cu cea a patrimoniului imobil, de care se ocupă alte instituții.

În mod particular, este vorba în primul rând de integrarea sistemelor, adesea paralele, de evidență a colecțiilor de piese arheologice cu cele privind siturile și monumentele, săpăturile arheologice și descoperirile întimplătoare și, în continuare, toate acestea cu arhivele documentare și bibliografia arheologică. În legătură cu aceasta, este tot mai utilizat termenul de Evidența Națională Arheologică (ENA, National Archaeological Record, NAR), care să desemneze acest ansamblu, chiar dacă există încă numeroase deosebiri între diverse țări referitoare la realitatea care se ascunde în spatele acestui termen. În plus, există problema concertării activităților unor organisme internaționale cu preocupări asemănătoare, cum ar fi CIDOC în cadrul ICOM și Comitetul pentru patrimoniul cultural din cadrul Consiliului Europei, UNESCO, ICOMOS, ICROM, Eurocare etc.

Până la crearea noului grup de lucru, CIDOC s-a preocupat numai de standarde de date pentru obiecte arheologice. După Conferința anuală a CIDOC de la Copenhaga (mai 1991), urmată de prima Conferință dedicată Evidențelor Naționale Arheologice, s-a creat un curent general pentru înființarea unui grup de lucru, în cadrul CIDOC, care să producă standarde acceptate internațional pentru evidențele arheologice.

Pe de altă parte, în cadrul Consiliului Europei a fost lansată o inițiativă care își propune să stabilească o cooperare tehnică strinsă între țările europene membre, oarecum similară cu activitatea în curs referitoare la concertarea evidențelor privind patrimoniul arhitectural, dar orientată în mod special spre arheologie. Obiectivul principal este să asigure posibilitatea furnizării unei informații arheologice comune și consistente la nivel european de către evidențele naționale realizate în fiecare țară în ceea ce privește:

- raportarea descoperirilor întimplătoare;
- monitorizarea săpăturilor arheologice sistematice și a celor ilicite;
- patrimoniul arheologic conservat atît în situ, cit și în alte locuri de păstrare;
- finanțarea activității arheologice;
- actualizarea și diseminarea repertoriilor, inventarelor și a altor date;
- cercetările arheologice în curs;
- impactul asupra mediului înconjurător și accesul publicului în situri.

Standardele internaționale ar facilita comunicarea între țări, între proiectele regionale și locale și ar sluji în primul rând cercetării, care depășește granițele, în folosul, deopotrivă cultural și economic, al tuturor. Prin profilul său, CIDOC este în măsură să contribuie la asigurarea legăturii necesare între evidența patrimoniului arheologic mobil și imobil.

Grupul de lucru CIDOC/ICOM pentru situri arheologice își propune următoarele obiective:

- să faciliteze comunicarea între organismele naționale și internaționale responsabile pentru evidența și protecția patrimoniului arheologic;

— să asiste țările aflate în stadii incipiente de dezvoltare a unor sisteme de evidență arheologică;

— să faciliteze documentarea cercetării arheologice și schimburile de date la nivel internațional.

Programul imediat de lucru își propune să evalueze situația actuală din punct de vedere strict al documentării (ce, unde, cine și cum se ocupă de evidențe arheologice) și apoi să se concentreze pe promovarea instrumentelor documentare de bază necesare pentru schimburi de informații: structuri de date unire și terminologie controlată. Concret, Grupul și-a propus:

— realizarea unui repertoriu al evidențelor naționale arheologice din diverse țări, incluzând și evidențe regionale, acolo unde nu există evidențe la nivel național, începând cu Europa și America de Nord (până în septembrie 1993);

— identificarea și propunerea unui standard de date minimale pentru evidența arheologică, care să fie promovat la nivel internațional (până în septembrie 1994);

— inițierea unui glosar multilingv pentru cimpurile cheie, cu vocabular controlat, în cadrul standardului de date minimale (până la Conferința ICOM din iulie 1995); prima etapă în acest proiect

va fi adunarea informațiilor privind glosarele și tezaurele existente.

Comitetul executiv ales al grupului, format din Roger Leech (Marea Britanie), președinte, Judy Marsh (Canada), secretar, Irina Oberländer-Târnoveanu (România), Henrik Jarl Hansen (Danemarca) și Dominique Guillot (Franța), vor conveni asupra unui chestionar care să fie distribuit, asemănător chestionarului pentru patrimoniul arhitectural utilizat de Consiliul Europei.

La ședința Grupului (1 — 3 aprilie 1993, Salisbury, Marea Britanie), Jack Foster (Canada) a prezentat o schiță preliminară a standardului de date minimal pentru situri (core data standards, fiche minimum), iar Irina Oberländer-Târnoveanu un inventar de probleme privind glosarul multilingv.

Există multe dificultăți legate de realizarea acestor obiective ambițioase: problema accesului la inventarele în limbi de circulație restrînsă, marile diferențe de cronologie arheologică între zone și țări, experiența și tradițiile foarte variate, gradul relativ redus de informatizare la nivel național.

———— IRINA OBERLÄNDER-TÂRNOVEANU